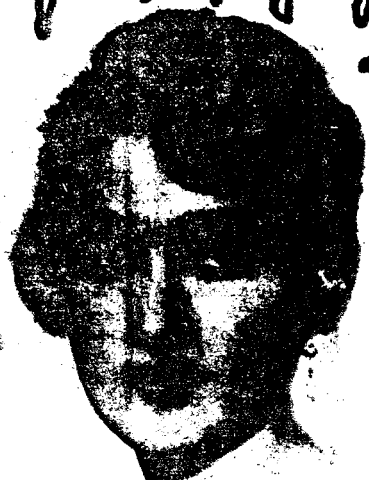

Død 1945 – gravlagt 1959 – offentliggjort først nå:

Maria Quisling
DAGBOK
OG ANDRE EFTERLATTE PAPIRER

Dreyer

Maria Quisling kjempet i fjorten år for å få sin mann Vidkun Quisling gravlagt.

Men myndighetene ønsket ingen Quisling-grav, der førerens tilhengere kunne dyrke minnet om Nasjonal Samlings stifter som en martyr.

Hva ville skje, om det hver 18. juli, på Quislings fødselsdag, eller hver 23. oktober, da han ble henrettet, skulle holdes taler og legges blomster fra de femti—sekssti tusen nordmenn som i krigens løp meldte seg inn i hans parti?

Nei, norske myndigheter ønsket ingen Fører-grav.

Maria Quisling fikk avslag på sine forespørsler i Justisdepartementet om å gravlegge Vidkun på Gjerpen kirkegård, der Quisling-slektens familiegrav lå, og der Vidkuns far, sokneprest Jon Quisling, hadde vært sokneprest.

— Jeg ønsker som avtalt å bli begravet på Gjerpen kirkegård. Du vil ordne dette på beste måte med Hauge som sikkert vil hjelpe deg, skrev Vidkun Quisling til Maria noen timer før skuddene smalt på Akershus i grålysningen 24. oktober 1945. Den han mente ville hjelpe til, var

Dagfinn Hauge, fengselspresten på Akershus, seinere biskop.

Men verken Hauges eller Marias bønnen hjalp. Myndighetene ville ikke ha noen Quisling-grav. Den faine førers aske ble, fortalte Maria, oppbevart på Oslo Politikammer i en urne som inn-til videre ikke skulle utleveres.

Maria fikk ikke rett opplysning her. Urnen sto hele tida i Vestre krematorium i Oslo, der liket etter Quisling var brent etter henrettelsen.

Først etter fjorten år kom det bevegelse i saken. Det var sokneprest Asle Enger i Frogner menighet som nå trådte støttende til. Maria var hans soknebarn, og med sine kontakter fikk Enger utvirket at Justisdepartementet tok spørsmålet opp til ny overveelse. Men, fikk han vite, betingelsen var at saken ble behandlet med den ytterste diskresjon. Noen offentlig oppmerksomhet måtte det ikke bli. — Du må være snill ikke å snakke om det. Du må ikke skrive om det til dine venner heller, ba Maria da hun fortalte om det hele i et brev til Vidkuns bror Arne Quisling. Arne var bosatt i Brooklyn, New York.

historien om Quislings hemmelige begravelse blir først kjent nå, 35 år etter henrettelsen.

Den blir fortalt gjennom brev og dokumenter i Maria Quislings «Dagbok og andre etterlatte papirer», som om kort tid kommer ut på Dreyer Forlag.

Boka gjengir blant annet brevet Maria sendte Arne Quisling umiddelbart etter begravelsen.

Den forteller også at kong Olav var trukket inn i saken, ved at sokneprest Asle Enger mottok Kongens takk for å ha tatt seg av saken. «Jeg er glad for at jeg kan få lov å gjøre dette», skal Kongen ha sagt da han i statsråd besluttet å innvilge Marias søknad.

Også justisminister Jens Haugland lot Maria Quisling forstå at han nå syntes det var hyggelig å kunne ordne forholdene. Asle Enger spurte ham om Maria også kunne få gravere Vidkun Quislings navn på gravstøtten. — Ja, det skal bare mangle, sa justisministeren.

Med dette ga han grønt lys for at Norge fikk sin Quisling-grav likevel.

- Takk Gud for at jeg kunne oppfylle Vidkuns siste ønske

Maria Quislings brev til Vidkuns bror, ingeniør Arne Quisling, er kilden for historien om hvordan Norges store landsforræder omsider kom i vigslet jord.

Maria skrev brevet umiddelbart etter begravelsen i juli 1959. Hun skrev det på maskin, for å kunne beholde kopien som et dokument for ettertida.

Ingeniør Arne Quisling er fortsatt bosatt i New York. Han har hatt liten kontakt med familien siden han emigrerte en gang i mellomkrigstida.

Brevet fra Maria var bllagt flere dokumenter som skulle bevise for Arne at broren nå omsider var stedt til hvile på familiegravstedet i Gjerpen, slik han alltid hadde ønsket.

Brevet gjengis i Maria Quislings Dagbok, som er under utgivelse på Dreyer Forlag.

Maria skriver:

Quislings siste brev

Oslo, 23.10.1945.

Min elskede Maria,

Jeg får ikke anledning til mer å ta avskjed fra dig, og sender dig derfor med dette mitt siste farvel og min hjertelige takk for allt.

Takk for din enestående trofasthet

Oslo, 23.10.1945

Min elskede Maria

Jeg får ikke anledning til mer å ta avskjed fra dig, og sender dig derfor med dette mitt siste farvel og min hjertelige takk for allt.

Takk for din enestående trofasthet og kjærlighet mot mig. Og ikke minst takk for allt hvad du har vært for mig i disse siste tunge og vanskelige måneder. Storartet har du vært.

Mitt hjerte er fylt av takknemlighet og kjærlighet til dig, og min største sorg er å måtte forlate dig, min så inderlig elskede.

Men jeg skal alltid være dig nær, og engang møtes vi sikkert igjen ansikt til ansikt.

Måtte Gud styrke og bevare dig i alle ting. Sett din lit til ham. Overgi dig helt til ham.

Tro på Gud og tro på mig. Vær sterk og frimodig. Kanskje også dette kan bli til velsignelse, og sorgen engang vendes om til glæde.

Jeg bøier mig for Guds vilje. For en dypere mening må det være i dette, det får både du og jeg tro og sette vår fortrøstning til.

Jeg ønsker som avtalt å bli begravet på Gjerpen kirkegård. Du vil ordne dette på beste måte med Hauge som sikkert vil hjelpe dig.

Vær så nu min elskede ikke altfor bedrøvet over dette tunge slag. Søk å finne de lyse og gode sider. Og bevar alle gode minner. Hvor jeg er glad at vi har funnet hinannen fullt ut og tiigitt allt!

Maria, jeg elsker dig til døden og utover døden. Husk på vårt samliv og at vi skal møtes igjen. Bevar mitt minne. Ha takk for allt.

Hjertelig hilsen til Jørgen og andre.

Gud velsigne og bevare dig min evig elskede.

Din Vidkun

Mine siste tanker er hoss dig!

1. juli 1959 kl. 10.30 reiste vi hjemmefra til Gjerpen. Sogneprest Enger var så hjelpsom og elskverdig at han kjørte oss i sin bil. En venn av Vidkun og en god bekjent av meg var med. Jeg satt ved siden av presten, de andre to i baksetet og hadde urnen mellom seg dekket til med blomster.

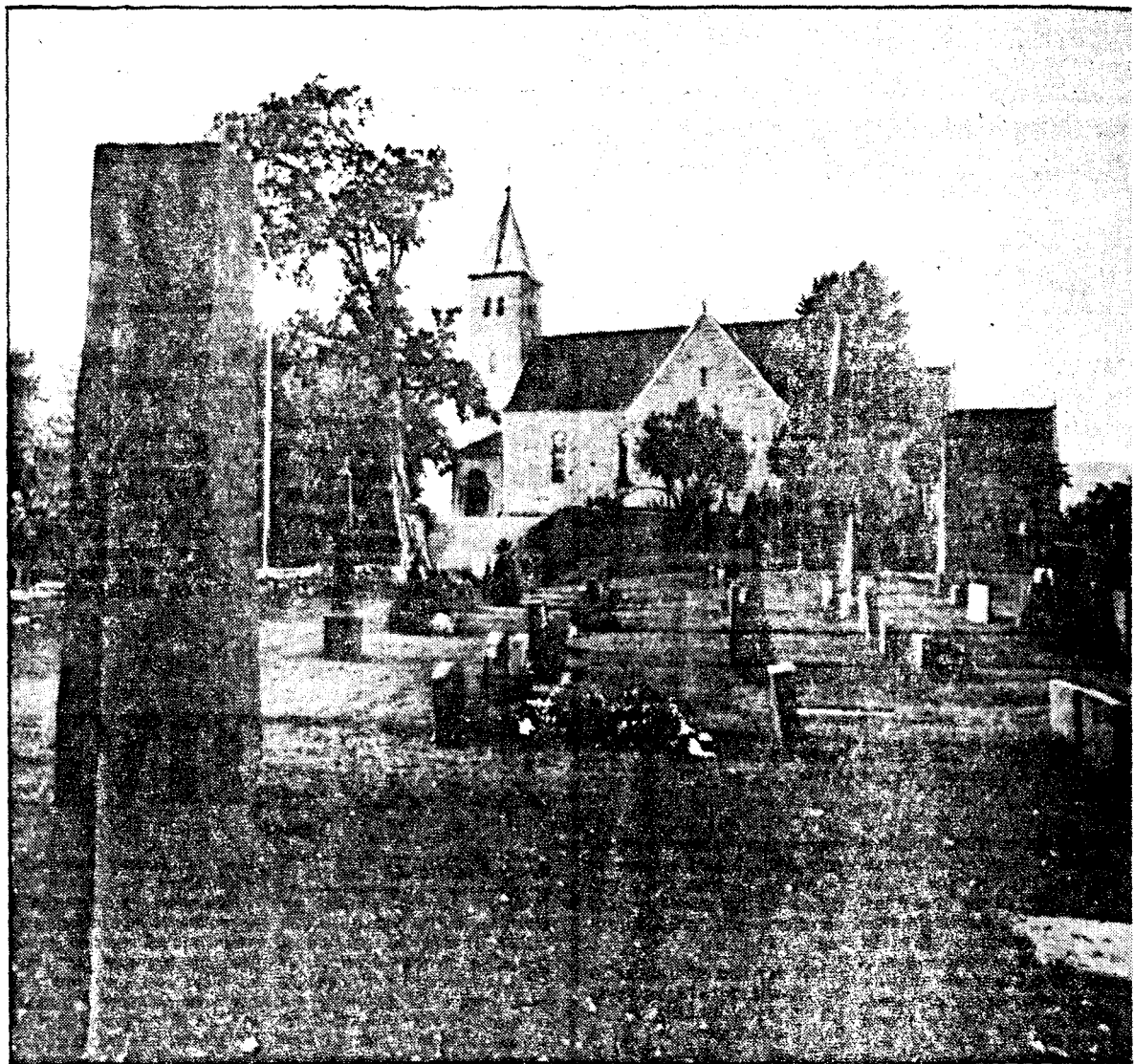
Det var en merkelig ferd som jeg vil huske så lenge jeg lever. Vi bilte med stor fart da vi måtte være fremme ved kirkegården ved kl. 2 tiden. Det var deilig varmt vær og strålende sol hele tiden. Minnene strømnet på meg. Jeg fortalte meget til sognepresten om Vidkun og vårt liv underveis.

Da vi kom frem, ble vi tatt pent imot av sogneprest Laland på Gjerpen prestegård, og han ba oss inn. Det var rørende å se svigerfars fotografi i prestekjole i hallen sammen med fotografiene av andre sogneprester fra gamle dager på Gjerpen.

Mens vi satt i stuen kom sogneprest Enger ikledd hvit vakker prestekjole, og vi gikk alle i langsom prosesjon til familiegravstedet. Bak oss gikk Vidkuns venn med urnen, min venninde, sogneprest Laland og hans sønn pastor Laland fra Bode, kirkevergen og graveren.

Da vi kom frem var graven åpen. Sogneprest Enger bad en bønn og foretok jordpåkastelse, og så sang alle prestene salmen «Kjærlighet fra Gud». Jeg stod ved graven sterkt grepet og gråt, jeg tenkte på min kjære elskede Vidkun og hans tragiske skjebne, på far og mor som jeg var så glad i, tenkte på oss alle. Og der stod jeg alene ved deres grav. Jeg la syv røde roser på Vidkuns urne, og så blev graven dekket med jord for alltid. Resten av rosene la jeg foran fars og mors og Esters gravstøtte.

Efterpå gikk vi tilbake til prestegården, hvor vi alle var budne til middag. Jeg følte meg så trist til mote, her var minner på prestegården overalt. Sogneprest Enger talte om det tradisjonsrike hus fylt av kjærlighet, og om kjærligheten som forsoner og tilgir allt. Da sognepresten var ferdig sa jeg også noen ord, at mine venner og jeg var meget takknemlig fordi vi var budne på prestegården og for den måte vi var tatt imot på. Her var mange gode minner len stund vi agte her

Gjerpen kirkegård i Telemark — Vidkun Quislings hemmelige gravplass. Bautaen til venstre viser familiegravstedet — her ble han omsider gravlagt, og her hviler nå også Maria Quisling. Men navnene deres står ikke på gravsteinen — bare den øvrige families. Maria og Vidkun hvilke anonymt. (Foto: Ole Bjørn Ulsnæs.)

vil bli uforglemmelig for alltid.

Kl. 4.30 reiste vi tilbake til Oslo over Sandefjord og kom hjem til meg kl. 8.30. Vi takket hjertelig sogneprest Enger som bilte oss frem og tilbake og for all hans bistand i denne saken.

Jeg er så takknemlig til Gud som har hjulpet meg

med å oppfylle Vidkuns siste ønske.

Efter dette ligger det meg sterkt på hjertet, og sikkert også deg, å sørge for å bevare og vedlikeholde gravstedet i fremtiden. Da jeg har forstått på deg at du ikke vil komme tilbake til Norge igjen, er det kanskje best at jeg påtar meg tilsynet med

graven. Hvis du er enig i det, vil jeg betale nu depositum kr. 500,- og avgiften for graven for 40 år fremover. Av formelle hensyn må du da i så tilfelle være så snill å sende meg en erklæring om at du samtykker i at jeg overtar gravstedet.

Jeg ville være takknemlig om du vil skrive til meg snarest hvorledes du stiller deg

til dette, da jeg må gi beskjed til sogneprest Enger og sogneprest Laland i Gjerpen.

Jeg håber at du og Lillebeth er friske og at dere får en god sommerferie.

Da jeg selv gjerne vil ha en kopi av dette brev som minne, skriver jeg det på maskin.

Med hertelig hilsen
Maria (sign.)